

NGŨ LIỆU

Phụ lục 2.13

BỐ BỊ ÓM

(Trích *Lê la từ nhà ra ngõ*)

- Làn -

Hình 1: Minh họa hình ảnh của bố trong mắt tác giả

(1) [...] Bắp chân bắp tay vừa đen lại cứng như ống đồng. Bố biết sửa mọi thứ trên đời, biết nấu ăn. Bố bê vác nặng và ra đường thì không cần che chắn, chấp hết mọi gió mưa nắng cháy. Bố bế¹ tở bằng một tay, leo trèo cũng thoăn thoắt, bố cầm cuốc xẻng xới tung vườn. Bố còn không ồm vật² (hoặc bố lơ nó đi). Thế nên trong mắt tở, bố là người khỏe nhất, luôn luôn làm những việc nặng nhọc nhất. Khóc mách bố, bị bắt nạt mách bố, như thể bố sẽ chống cả bầu trời nếu nhờ may một ngày

Trong mắt tác giả, bố là một người như thế nào?

trời sập xuống vậy. Rất nhiều năm sau, kể cả khi đã lớn lên rồi, tở vẫn tin bố là một người không thể bị tổn thương.

(2) Hôm ấy vào một ngày đầu năm hai đại học, mẹ gọi điện hỏi con có cách xa viện *Mắt trung ương*³ không. Tở phóng xe tới viện, vào phòng chờ thấy mẹ mắt đỏ hoe. Đợi một lúc thấy bố nằm im lìm trên băng ca⁴, các bác sĩ đẩy bố xuống từ phòng phẫu thuật. Bố về phòng một lát sau bố mới lờ mờ tỉnh dậy.

Bố là công nhân xưởng rèn. Một ngày không đẹp trời nọ, một con phoi⁵ bắn vào mắt bố. Bố nghe một tiếng nổ “bụp”. Bố đưa tay lên ôm mắt, ban đầu là nước màu đen, sau đó là màu đỏ. Bác sĩ bảo bố bị nổ thủy tinh thể⁶. Sau ca phẫu thuật đấy, bố còn phải làm thêm nhiều ca phẫu thuật nữa. Tất cả những gì bố có thể nhìn thấy giờ đây chỉ là những mảng sáng tối, nhưng mắt bố tở có lòng đen lòng trắng rõ ràng để “đẹp”. Bố là bệnh nhân vui nhất viện.

Chuyện gì đã xảy ra với bố?

¹ Bế: mang người, động vật bằng cách dùng tay đỡ và giữ cho sát vào người.

² Ồm vật: dễ bị mắc bệnh.

³ Viện Mắt Trung ương: bệnh viện chuyên khoa đầu ngành hạng I trực thuộc Bộ Y tế.

⁴ Băng ca: cáng (để khiêng người ốm hoặc bị thương).

⁵ Con phoi: vật liệu được thải ra khi tạo hình bằng cách gọt, bào, tiện.

⁶ Thủy tinh thể: bộ phận trong cấu trúc mắt, giúp hội tụ ánh sáng để tạo hình rõ nét. Khi thủy tinh thể bị tổn thương hoặc lão hóa, thị lực sẽ suy giảm nghiêm trọng.

- Thằng bé kia mới 13 tuổi đã bị rồi. May mình 50 tuổi mới bị.
- Ông kia bị vỡ tan, tổn thương hoàn toàn còn không làm cho đẹp được.

...

Cứ thế, những ngày ở viện, tớ thấy bố mạnh mẽ như tớ vẫn nghĩ.

Hình 2: Minh họa hình ảnh chịu đựng của bố.

(3) Bố về nhà rồi nhưng thi thoảng vẫn lên viện để phẫu thuật tiếp. Bố trải qua tổng cộng 5 cuộc phẫu thuật. Bố đau, đau tới mức huyết áp⁷ lên cao, người ta gọi là tăng xông⁸. Bố đau tới mức chảy nước mắt ướt miếng gạc băng. Nhiều hôm mẹ đi làm đêm, tớ với Khuê trái chiếu nằm đất ở phòng bố để nếu đau quá bố gọi. Nhưng bố không gọi lần nào. Bố bị trầm cảm⁹. Việc cứ phải trải qua các cuộc phẫu thuật mà tình hình vẫn không tiến triển, những cơn đau đón hành hạ, kiêng khem đủ thứ trên đời và tương lai chỉ còn một mắt khiến bố yếu đuối. Vài lần tớ nghe thấy bố nói với mẹ là muốn chết đi chứ như này khổ quá. Vài

Phần (3) nói về vấn đề gì?

lần mẹ gọi điện, bảo con nói chuyện với bố đi cho bố vui.

Đã 4 năm trôi qua kể từ ngày ấy. Sau đây còn một vài lần tớ thấy bố yếu đuối. Càng ngày, sẽ càng có nhiều chuyện có thể làm bố mẹ tổn thương. Càng lớn, con càng nhìn thấy, hiểu được tổn thương của bố mẹ.

(Làn; *Lê la từ nhà ra ngõ*, NXB Phụ nữ Việt Nam, năm 2022, tr.59 – 61)

⁷ Huyết áp: áp suất của máu trên các thành động mạch.

⁸ Tăng xông: là tình trạng một người trải qua cảm giác lo lắng, bồn chồn, bồi hồi, không ngồi yên hoặc đứng vững được, đi lại liên tục, kèm theo các triệu chứng về thể chất như tim đập nhanh, thở gấp, đổ mồ hôi, chóng mặt, thậm chí có người còn có cảm giác ngất xỉu.

⁹ Trầm cảm: (trạng thái tinh thần) bi quan, phiền muộn, luôn cảm thấy mệt mỏi và tuyệt vọng.

CÂU HỎI, NHIỆM VỤ

VĂN BẢN KÍ 13

😊 TRƯỚC KHI ĐỌC

- 1. Chia sẻ:** Định nghĩa của em về một người hùng là gì?
- 2. Dự đoán:** Nhan đề “Bố bị ốm” gợi cho em những suy nghĩ gì?

📖 ĐỌC VĂN BẢN

BỐ BỊ ỐM

(Trích *Lê la từ nhà ra ngõ*, Làn)

(Phụ lục 2.13)

📄 SAU KHI ĐỌC

🌟 KIẾN THỨC BỔ TRỢ

1. Thể loại tản văn và tùy bút (Phụ lục 1)

2. Đôi nét về tác giả và tác phẩm (Phụ lục 3.6)

THỰC HIỆN NHIỆM VỤ

Câu hỏi nhận biết

Câu hỏi 1: Hình thức ghi chép chính của văn bản là gì?

- A. Kể lại sự việc theo thứ tự thời gian.
- B. Miêu tả chi tiết nhân vật.
- C. Ghi chép sự việc dưới góc nhìn của người tham gia.
- D. Sử dụng ngôn ngữ khoa học.

Câu hỏi 2: Trong mắt tác giả khi còn nhỏ, bố là một người như thế nào?

Câu hỏi 3: Tình cảm chủ đạo của người viết thể hiện qua văn bản là gì?

- A. Thờ ơ, vô cảm.
- B. Tự hào, thương xót, thấu hiểu.
- C. Phẫn nộ, trách móc.
- D. Đồng cảm, tin tưởng.

Câu hỏi thông hiểu

Câu hỏi 4: Tác giả đã có cảm xúc và suy nghĩ ra sao khi mẹ gọi điện báo tin bố bị thương?

Câu hỏi 5: Theo em, tại sao việc "tương lai chỉ còn một mắt" lại là một trong những nguyên nhân chính khiến người bố trở nên "yếu đuối" và bị trầm cảm, dù ông là người có sức mạnh thể chất phi thường?

Câu hỏi 6: Phân tích, lí giải vai trò của người kể chuyện trong văn bản “Bố bị ốm”.

Câu hỏi 7: Đọc văn bản, em cảm nhận được tác giả là một người như thế nào?

Câu hỏi vận dụng

Câu hỏi 8: Em hiểu gì về câu nói: “Càng lớn, con càng nhìn thấy, hiểu được tổn thương của bố mẹ”?

Câu hỏi 9: Viết đoạn văn ngắn khoảng 7 – 9 câu nêu cảm nhận của em sau khi đọc xong văn bản trên.

HƯỚNG DẪN TRẢ LỜI

Văn bản kí 13: Bố bị ốm (Làn)

*** SAU KHI ĐỌC:**

Câu 1: *Gợi ý đáp án:*

- Đáp án: **C**

Câu 2: *Gợi ý đáp án*

- Trong mắt tác giả khi còn nhỏ, bố là một người khỏe nhất, phi thường nhất, không thể bị tổn thương và là biểu tượng của sự bảo vệ tuyệt đối (biết sửa chữa mọi thứ, biết nấu ăn, bê vác nặng, chấp hết gió mưa, có thể chống cả bầu trời nếu trời sập).

Câu 3: *Gợi ý đáp án*

- Đáp án: **B**

Câu 4: *Gợi ý đáp án*

* Cảm xúc và suy nghĩ của tác giả khi nghe mẹ gọi điện báo tin bố bị thương:

- Hốt hoảng, lo lắng, nhanh chóng “phóng xe tới viện ngay lập tức”.

- Choáng váng khi đối diện với thực tế: thấy mẹ “mắt đỏ hoe” và bố “nằm im lìm trên băng ca” từ phòng phẫu thuật đẩy xuống .

Câu 5: *HS trả lời theo suy nghĩ của mình, có thể tham khảo gợi ý sau:*

- Với một người quen “chấp hết mọi gió mưa nắng cháy”, việc phải kiêng khem đủ thứ và phụ thuộc vào người khác là một sự đả kích tâm lý nặng nề. Sự suy giảm thị lực vĩnh viễn là rào cản lớn nhất đối với sự độc lập, tự chủ mà ông luôn có.

- Bố là công nhân xưởng rèn, công việc đòi hỏi sức lực và sự toàn vẹn về thể chất (đặc biệt là thị lực). Mất đi một mắt đồng nghĩa với việc mất đi công cụ làm việc, mất đi hình ảnh người đàn ông khỏe nhất trong mắt con cái và bản thân ông.

-.....

Câu 6: *Gợi ý đáp án*

* *Vai trò của người kể chuyện trong văn bản:*

- Có vai trò then chốt trong việc truyền tải chủ đề:

+ Tường thuật lại câu chuyện.

+ Bộc lộ được trực tiếp cảm xúc, giúp câu chuyện trở nên chân thực hơn.

Câu 7: *HS nêu được cảm nhận theo suy nghĩ của mình, có thể tham khảo gợi ý sau:*

+ Giàu tình cảm, ngưỡng mộ bố sâu sắc.

+ Thấu cảm cho sự khó khăn của bố.

+ Trưởng thành hơn qua mọi chuyện, sống có trách nhiệm hơn.

Câu 8: *HS chia sẻ cảm nhận của mình về câu nói theo suy nghĩ cá nhân, có thể tham khảo gợi ý sau:*

- Khi còn nhỏ, nhận thức chưa đủ đầy, con cái thường coi bố mẹ là siêu nhân, không có điểm yếu. Lớn lên, con cái nhận ra bố mẹ cũng là những con người bình thường, dễ bị tổn thương bởi bệnh tật, áp lực cuộc sống, hay sự bất lực.
- Tôn thương của bố mẹ không chỉ là nỗi đau thể xác mà còn là gánh nặng trách nhiệm, nỗi lo về tương lai và sự hy sinh mà họ phải gồng gánh (như bố đau tới mức muốn chết nhưng vẫn không gọi lần nào để con cái yên tâm).
- Câu nói chính là sự thấu hiểu và đồng cảm cho bố mẹ.

-.....

Câu 9: *HS viết được đoạn văn nêu cảm nhận của mình, có thể tham khảo gợi ý sau:*

- Giới thiệu về bài tản văn.
- Nêu cảm nhận chung về bài tản văn.
- Giới thiệu về chi tiết khiến mình ấn tượng nhất sau khi đọc bài.
- Giải thích lí do vì sao lại ấn tượng với chi tiết đó.
- Kết luận, rút ra thông điệp.
-